

Приклад. Політичне питання

Наприклад, нас цікавлять електоральні настрої населення України щодо Президентських виборів. Для цього можна поставити наступне питання:

Скажіть, будь ласка, якби у найближчу неділю відбувалися президентські вибори, чи взяли б Ви участь у голосуванні? А яким би був Ваш вибір?

K1	1
K2	2
K3	3
K4	4
K5	5
K6	6
K7	7
K8	8
Інший кандидат	9
Проголосував би проти всіх	10
НЕ ВЗЯВ БИ УЧАСТІ У ГОЛОСУВАННІ	11
ВАЖКО СКАЗАТИ	22

Це просте закрите запитання, де респондент може обрати тільки один варіант відповіді: назвати певного кандидата, висловитися проти всіх, висловити намір не брати участі у голосуванні, або відповісти «важко сказати / не знаю / не вирішив».

Поставивши лише одне це питання, можна отримати як мінімум наступну інформацію.

1. Загальна картина

Як свідчить розподіл відповідей респондентів, на час опитування, близько 60% жителів України у віці від 18 років і старше були готові підтримати того чи іншого кандидата на пост президента. Решта ще не визначилися зі своїми симпатіями (12%), прямо відповіли що не стали би брати участі в голосуванні (16%) або проголосували би проти всіх (12%).

Якби президентські вибори відбувалися на час опитування, найбільші шанси отримати президентське крісло мав би кандидат К7, за якого були готові проголосувати 22% усіх опитаних. Друге місце за рівнем підтримки має кандидат К5 (підтримують 15% населення). Суттєвий запас підтримки має також кандидат К8 (9%, третє місце).

За умови участі в голосуванні 60% дорослих жителів України (ті, хто в ході опитування прямо не відмовився від участі в голосуванні і визначився із підтримкою певного кандидата), жоден із кандидатів в першому турі не набирає абсолютної більшості голосів, тож вибори Президента України, найбільш імовірно, відбуватимуться в два тури. Розстановка сил у другому турі може суттєво змінюватися залежно від голосування тих виборців, які в першому турі голосували за кандидатів, які не пройшли до другого туру. Тому для аналізу можливих результатів виборів важливо оцінити електоральні бази основних кандидатів, аби визначити, до кого з лідерів у другому турі найбільш імовірно можуть відійти голоси тих кандидатів, хто не пройде у другий тур.

2. Соціально-демографічні характеристики електоратів

Базовими соціально-демографічними характеристиками, які включаються до Омнібусу і надаються клієнтам безкоштовно, є стать, вік, освіта, національність, регіон проживання і тип місцевості (сільська або міська). Цих характеристик достатньо, аби скласти орієнтовний соціально-демографічний портрет основних електоральних груп.

2.1. Стать

Наміри проголосувати за того чи іншого кандидата практично не залежать від статі (таблиця 1).

Практично усі кандидати мають однаковий рівень підтримки серед людей різної статі. Єдине — кандидат К2 користується дещо більшою підтримкою серед чоловіків (5%), аніж серед жінок (3%).

Частка невизначених із вибором є дещо вищою серед жінок (14%), аніж чоловіків (10%).

Таблиця 1

Електоральні настрої: розподіл за статтю

	Стать	
	Чоловік	Жінка
К7	23%	22%
К5	15%	15%
К8	8%	9%
К4	4%	4%
К2	5%	3%
К6	2%	3%
К3	1%	1%
К1	1%	1%
Інший кандидат	1%	1%
Проголосував би проти всіх	13%	11%
НЕ ВЗЯВ БИ УЧАСТІ У ГОЛОСУВАННІ	16%	16%
ВАЖКО СКАЗАТИ	10%	14%

2.2. Вік

Електоральні симпатії досить слабо варіюються залежно від віку (таблиця 2).

Лідери передвиборчих перегонів (кандидати К7, К5 і К8) мають практично однаковий рівень підтримки у різних вікових категоріях.

Кандидат К4 користується відчутно вищою підтримкою серед людей старшого віку; у той час як серед 18–29 літніх його підтримують близько 1%, серед людей старше 70 років рівень підтримки виростає до 13%.

Слід також зазначити, що модель протестного голосування («проти всіх») або відсутність наміру брати участь в голосуванні частіше за решту демонструють люди середнього віку (30–49 років) — тобто саме та частина, яка має бути найбільш соціально і економічно адаптованою. Як можна припускати, саме ця частина населення найбільшою мірою розчарована в усіх наявних кандидатах, і не бачить на політичному обрії гідної підтримки кандидатури.

Таблиця 2

Електоральні настрої: розподіл за віковими групами

	Вік (6 вікових груп)					
	18-29 років	30-39 років	40-49 років	50-59 років	60-69 років	70 + років
К7	29%	19%	18%	21%	21%	24%
К5	17%	12%	12%	17%	17%	14%
К8	7%	6%	9%	10%	10%	10%
К4	1%	2%	4%	3%	6%	13%
К2	3%	2%	5%	6%	5%	2%
К6	3%	2%	3%	1%	2%	3%
К3	1%	2%	1%	1%	2%	3%
К1	0%	1%	1%	1%	1%	1%
Інший кандидат	1%	1%	2%	2%	2%	1%
Проголосував би проти всіх	12%	19%	15%	14%	9%	4%
НЕ ВЗЯВ БИ УЧАСТІ У ГОЛОСУВАННІ	16%	20%	19%	14%	12%	12%
ВАЖКО СКАЗАТИ	11%	14%	13%	10%	13%	14%

Наведені діапазони вікових груп не є жорстко фіксованими, адже вік респондента вводиться в масив даних як метрична ознака. Це означає, що ми можемо здійснити розбивку вікових груп на будь-які діапазони в межах 18 років і старше, залежно від цілей дослідження і потреб замовника.

2.3. Освіта

Як можна зауважити (таблиця 3), зі збільшенням рівня освіти дещо зменшується підтримка кандидата К7 і К4. Люди із вищою освітою більш часто висловлювали намір голосувати проти всіх або не брати участі в голосуванні.

Таблиця 3

Електоральні настрої: розподіл за освітніми групами

	Освіта (4 освітні групи)			
	Неповна середня (та нижче)	Середня	Середня спеціальна	Вища
К7	26%	24%	22%	18%
К5	14%	17%	14%	14%
К8	9%	8%	8%	10%
К4	9%	3%	4%	3%
К2	2%	3%	4%	5%
К6	3%	3%	2%	2%
К3	1%	1%	2%	1%
К1	1%	0%	1%	1%
Інший кандидат	1%	1%	2%	1%
Проголосував би проти всіх	7%	12%	12%	16%
НЕ ВЗЯВ БИ УЧАСТІ У ГОЛОСУВАННІ	14%	15%	17%	16%
ВАЖКО СКАЗАТИ	14%	12%	12%	13%

2.4. Національність

Суттєвий вплив на підтримку того чи іншого кандидата має національність (таблиця 4).

Росіяни, які живуть в Україні, у більшості схильні підтримувати кандидата К7. Натомість кандидат К5 має більшу підтримку серед українців і біетнорів (людей, які відносять себе до двох етносів — і до українців, і до росіян).

Таблиця 4

Електоральні настрої: розподіл за національністю

	Ким вважають себе за національністю			
	Українець	Росіянин	І українець і росіянин (якщо респондент сам так визначає)	Інша національність
К7	18%	38%	18%	31%
К5	17%	6%	19%	5%
К8	9%	4%	4%	9%
К4	4%	5%	4%	8%
К2	4%	3%	0%	4%
К6	3%	0%	0%	2%
К3	1%	1%	2%	1%
К1	1%	1%	3%	0%
Інший кандидат	1%	1%	6%	2%
Проголосував би проти всіх	12%	16%	15%	8%
НЕ ВЗЯВ БИ УЧАСТІ У ГОЛОСУВАННІ	15%	16%	16%	22%
ВАЖКО СКАЗАТИ	13%	8%	13%	8%

2.5. Територіальний розподіл

Найбільш помітно електоральні симпатії жителів України різняться залежно від регіону проживання (таблиця 5). Кандидата К7 у більшості підтримують жителі східних і південних областей. Кандидат К5 має більший рівень підтримки на заході і в центрі, кандидат К8 — на заході.

Загалом, за своїми характеристиками близькими є електорати кандидатів К7 (22%) і К4 (4%), К5 (15%) і К8 (9%). Звісно, це не означає можливості автоматичного наслідування електоратів подібних кандидатів у другому турі, але припустивши, що у разі виходу в другий тур за кандидата К7 проголосують усі прихильники кандидата К4, а за кандидата К5 — усі прихильники кандидата К8, матимемо співвідношення 26% : 24%. Тобто у разі виходу в другий тур кандидатів К7 і К5, кожен із них матиме близькі шанси на перемогу.

Таблиця 5

Електоральні настрої: розподіл за макрорегіонами

	4 регіони			
	Західний	Центральний	Південний	Східний
К7	7%	11%	31%	41%
К5	20%	24%	9%	4%
К8	17%	10%	4%	4%
К4	1%	3%	6%	8%
К2	6%	4%	4%	2%
К6	7%	2%	1%	1%
К3	0%	2%	1%	2%
К1	1%	1%	0%	0%
Інший кандидат	2%	1%	1%	1%
Проголосував би проти всіх	7%	12%	14%	15%
НЕ ВЗЯВ БИ УЧАСТІ У ГОЛОСУВАННІ	18%	14%	17%	15%
ВАЖКО СКАЗАТИ	14%	13%	12%	9%

Західний регіон — Волинська, Рівненська, Івано-Франківська, Львівська, Тернопільська, Закарпатська, Чернівецька й Хмельницька області (21% виборців).

Центральний регіон — Житомирська, Вінницька, Київська, Чернігівська, Сумська, Полтавська, Черкаська, Кіровоградська області та місто Київ (30% виборців).

Південний регіон — Дніпропетровська, Запорізька, Херсонська, Миколаївська, Одеська області й АР Крим (27% виборців).

Східний регіон — це Харківська, Донецька й Луганська області (22% виборців України).

Демографічні запитання, що включені в ціну

1. СТАТЬ РЕСПОНДЕНТА: чоловік...1 жінка...2

2. Скільки років Вам вже виповнилося? _____ років

3. Яка у Вас освіта?

Початкова (менше 7 класів)	1
Неповна середня (менше 10 класів)	2
РУ, ФЗУ, ПТУ після 7-8 класів	3
Повна середня, загальна (10-11 класів)	4
СПТУ, ПТУ після 10-11 класів	5
Середня спеціальна (технікум тощо)	6
Неповна вища (3 курси і більше)	7
Повна вища	8
ВАЖКО СКАЗАТИ/НЕ ЗНАЮ	97

4. Ким Ви вважаєте себе за національністю?

Українець	1
Росіянин	2
І УКРАЇНЕЦЬ І РОСІЯНИН (ЯКЩО РЕСПОНДЕНТ САМ ТАК ВИЗНАЧАЄ)	3
Білорус	4
Молдаванин	5
Кримський татарин	6
Болгарин	7
Угорець	8
Румун	9
Поляк	10
Єврей	11
Інші	12
ВАЖКО СКАЗАТИ	13

5. В ЯКОМУ РЕГІОНІ ПРОХОДИЛО ІНТЕРВ'Ю:

АР Крим	1	Запорізька	10	Сумська	19
м. Київ	2	Івано-Франківська	11	Тернопільська	20
Київська	3	Кіровоградська	12	Харківська	21
Вінницька	4	Луганська	13	Херсонська	22
Волинська	5	Львівська	14	Хмельницька	23
Дніпропетровська	6	Миколаївська	15	Черкаська	24
Донецька	7	Одеська	16	Чернівецька	25
Житомирська	8	Полтавська	17	Чернігівська	26
Закарпатська	9	Рівненська	18		

6. ТИП ТА РОЗМІР НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ:

Село	1
Селище міського типу	2
Маленьке місто (до 20 тисяч мешканців)	3
Середнє місто (20-49 тис.)	4
Місто з населенням 50-99 тис.	5
Велике місто (100-499 тис.)	6
Дуже велике місто (більше 500 тис.)	7

Інші демографічні запитання, які МОЖНА ЗАМОВИТИ за окрему оплату

7. Який Ваш основний рід занять?

Робітник, сільськогосподарський робітник	1
Службовець (заняття, яке не потребує вищої освіти)	2
Спеціаліст (заняття, яке потребує вищої освіти)	3
Зайнятий індивідуальною трудовою діяльністю	4
Підприємець, господар своєї справи, фермер	5
Військовослужбовець, службовець правоохоронних органів	6
Веду домашнє господарство	7
Перебуваю на пенсії (за віком, через інвалідність)	8
Навчаюся (учень, студент)	9
Шукаю роботу (безробітний)	10
Інше (ЗАПИШІТЬ)	11
ВАЖКО СКАЗАТИ/НЕ ЗНАЮ	97

8. Будь ласка, подивіться на картку і скажіть мені, яке з тверджень найточніше відповідає фінансовому становищу Вашої сім'ї?

Нам не вистачає грошей навіть на їжу	1
Нам вистачає грошей на їжу, але купувати одяг вже важко	2
Нам вистачає грошей на їжу, одяг і ми можемо дещо відкладати, але цього не вистачає, щоб купувати дорогі речі (такі як холодильник або телевізор)	3
Ми можемо дозволити собі купувати деякі коштовні речі (такі як телевізор або холодильник)	4
Ми можемо дозволити собі купити все, що захочемо	5
ВАЖКО СКАЗАТИ/НЕ ЗНАЮ	8

9. Подивіться, будь ласка, на цю картку. Враховуючи всі доходи і грошові надходження всіх членів вашої сім'ї за 1 місяць, до якої із груп за доходом належить ваша сім'я?

Менше, ніж 200 грн	1
200 – 399 грн	2
400 – 599 грн	3
600 – 799 грн	4
800 – 999 грн	5
1000 – 1499 грн	6
1500 – 1999 грн	7
2000 – 2999 грн	8
3000 – 3999 грн	9
4000 – 4999 грн	10
5000 – 5999 грн	11
6000 грн і більше	12
ВАЖКО СКАЗАТИ	97
НЕМАЄ ВІДПОВІД/ВІДМОВА	99

10. Який Ваш сімейний стан?

Не одружений / Не заміжня	1
Одружений / Заміжня; Живемо разом	2
Розлучений / розлучена; удівець / вдова	3
НЕМАЄ ВІДПОВІД/ВІДМОВА	4

11. Скільки всього людей, включаючи Вас, живе разом з Вами?

1	1
2	2
3	3
4	4
5	5
Більше 5 чоловік	6
ВАЖКО СКАЗАТИ	97
НЕМАЄ ВІДПОВІД/ВІДМОВА	99

12. Якою мовою респонденту зручніше з Вами розмовляти?

Українською	1
На русском	2
Однаково, але частіше розмовляє українською	3
Важко сказати – відповідає українською	4
Одинаково, но чаще разговаривает на русском	5
Трудно сказать – отвечает на русском	6

13. Скажіть, до якої конфесії/церкви ви належите?

Українська православна церква (Київський патріархат)	1
Українська православна церква (Московський патріархат)	2
Українська автокефальна православна церква	3
Греко-католицька церква	4
Римо-католицька церква	5
Протестантські християнські церкви	6
Мусульманська	7
Інша конфесія	8
Віруючий, але не належу до жодної конфесії	9
Інша відповідь	10
Невіруючий, атеїст	11
ВАЖКО СКАЗАТИ/ НЕ ЗНАЮ	12